

Zróżnicowanie i zmiana konstrukcji dopełniaczowych w języku duńskim i szwedzkim (1600–2000)

Streszczenie popularnonaukowe

Celem projektu jest zbadanie konstrukcji dopełniaczowych oraz ich zróżnicowania w języku duńskim i szwedzkim w latach 1600–2000. Do badanych konstrukcji należą: 1) dopełniaczowa konstrukcja przyimkowa (np. *statsministern i Sverige* „premier Szwecji”, dosłownie „premier w Szwecji”) oraz 2) dopełniacz –s (np. *Sveriges statsminister* „premier Szwecji”). Jak wskazują powyższe przykłady, konstrukcje te mogą w wielu kontekstach być użyte naprzemiennie, przy czym znaczenie konstrukcji pozostaje takie samo – są to konstrukcje dopełniaczowe wskazujące na to, że jeden referent frazy (tutaj: „premier”) przynależy do drugiego referenta frazy (tutaj: „Szwecja”). Celem projektu jest zatem zbadanie czynników, które mogą mieć wpływ na wybór jednej lub drugiej konstrukcji. Do badanych czynników należą między innymi: żywotność, określoność i topikalność referentów, długość grupy rzeczownikowej oraz typ relacji wyrażanej przez konstrukcję. Kolejnym celem projektu jest prześledzenie historii rozwoju dopełniaczowej konstrukcji przyimkowej w języku duńskim i szwedzkim, która dotychczas nie została szczegółowo zbadana.

Opis badań. Tło teoretyczne projektu stanowi językoznawstwo korpusowe w ujęciu wariacyjnym, którego podstawową zasadą jest to, że wariacja (zróżnicowanie w języku) jest nieodzwoną cechą każdego języka i występuje w sposób systematyczny, a nie przypadkowy. Przeprowadzone badania polegać będą na opracowaniu korpusu tekstów duńskich i szwedzkich, anotacji korpusu oraz ekscerpacji konstrukcji dopełniaczowych. Następnie przeprowadzone zostaną analizy statystyczne oraz jakościowe, dzięki którym zidentyfikowane i opisane zostaną czynniki wpływające na wybór między konstrukcjami oraz charakterystyka rozwoju konstrukcji przyimkowej.

Tematyka badawcza podjęta została głównie ze względu na to, że dopełniaczowa konstrukcja przyimkowa często używana jest we współczesnych językach duńskim i szwedzkim jako alternatywa dla dopełniacza –s, a mimo to konstrukcja ta nie została dotychczas szczegółowo zbadana. Wciąż niejasne pozostają kwestie dotyczące tego, kiedy konstrukcja zaczęła być używana z większą frekwencją oraz w jakich kontekstach i z jakimi referentami była najczęściej używana we wczesnych etapach swojego rozwoju (tj. lata 1600–1800).

Spodziewane wyniki to szczegółowy model preferencji dla konstrukcji przyimkowej oraz dopełniacza –s, opisujący jakie czynniki wpływają na wybór konstrukcji w tekstach z lat 1600–2000. Kolejnym wynikiem jest szczegółowy opis cech charakterystycznych konstrukcji przyimkowej w kolejnych etapach jej rozwoju. Wyniki te poszerzą naszą wiedzę nie tylko o językach skandynawskich, ale również o tym, w jaki sposób wyrażenia dopełniaczowe funkcjonują w językach indoeuropejskich.